

7/6011

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı

Sayı : 026.21/2002/SPGY/80015
Konu : Yazılı Soru Önergesi

ÇOK İVEDİ/SÜRELİ

05.03.2002
SÜRELİ - ÇOK İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 14 Şubat 2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6011-13538/32181 sayılı yazıları

Adana Milletvekili Sayın Ali Gören'in yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımla arz ederim.

İCEM

İsmail CEM
Bakan

EK: Soru önergesi yanıtı

ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ GÖREN'İN YAZILI SORU ÖNERGESİ

22 Ocak 2002 Salı günü TRT2 televizyonunda Fulin Kırçak'ın sunduğu "45 dakika" adlı programda, 1997 yılında dönemin Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanı Madeleine Albright'la "yazılı olmayan" bir anlaşma yaptığınızı söylediniz.

Sözkonusu programın ilgili bant çözümü:

"Fulin Kırçak- Rejimin yıkılmasından sonra Türkiye'nin kaygılarından biri olarak gündeme getiriliyor. Türkiye'ye güvenceler verildiği şeklinde....

İsmail Cem- Amerika'yla zaten biz Orta Doğu konularında, Orta Asya, Kafkasya, çok, Sayın Albright'la bizim 97'de böyle imzalı, yazılı değil ama bir anlaşma yaptık kendisiyle. Ve özellikle Orta Asya ve Kafkasya'da birlikte hareket etmek, yani stratejik özelliği de olan bir anlaşma tarzı. Orta Doğu konularında hep birbirimizi haberlendirdik, danıştık."

SORULAR:

- 1- Türkiye Cumhuriyeti'nin Dışişleri Bakanı olarak, dönemin ABD Dışişleri Bakanı Albright'la yaptığınız bu anlaşmadan Hükümet'in ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin haberi var mıdır?
- 2- Bu anlaşma Devlet kayıtlarına girmiş midir?
- 3- Stratejik önemde olan bu anlaşmanın imzasız, yazısız olması mümkün müdür? Devlet ciddiyetiyle bağdaşmakta mıdır?

YANITLAR:

Sahip olduğu değerler, coğrafi konumu ve tarihi ve kültürel kazanımları itibariyle, aynı zamanda bir Güneydoğu Avrupa, Kafkasya ve Orta Doğu ülkesi olan Türkiye'nin Soğuk Savaş dönemindeki stratejik önemi, Soğuk Savaş sonrası dönemde de devam etmiştir.

Bu dönemde Türkiye ve ABD, Yugoslavya Federal Cumhuriyeti'nin dağılması ve Balkanlar'da istikrarsızlık, Azeri-Ermeni, Gürcü-Abaza ihtilafları, İkinci Körfez Savaşı, Irak'taki durum, Suriye'deki gelişmeler, kitle imha silahlarının yayılmasının önlenmesi ve terörle mücadele, Orta Asya'daki devletlerin bağımsızlık ve egemenliklerinin desteklenmesi, Hazar enerji kaynaklarının Türkiye üzerinden Akdeniz'e ulaştırılması gibi birçok konuda yoğun görüş alışverişi ve işbirliğinde bulunmuşlardır.

Türkiye ve ABD, ittifak ilişkilerini, Doğu Akdeniz, Karadeniz ve Hazar havzalarındaki yeni stratejik ortamın gerekleri doğrultusunda, 1991 yılında ilan ettikleri "Geliştirilmiş Ortaklık", 1997'de benimsedikleri "Beş Bölümlü Gündem" ve 1999'da açıkladıkları "Stratejik Ortaklık" kavramlarıyla genişletmiş ve derinleştirmişlerdir. İlişkiler, halen "enerji", "ekonomi ve ticaret", "savunma ve güvenlik", "bölgesel işbirliği", "Kıbrıs" ana başlıkları altında yürütülmektedir.

Dolayısıyla ABD'li muhataplarımla değişik vesilelerle bir araya geldiğimizde, başta Türk-Amerikan ilişkileri olmak üzere, Kafkasya, Orta Doğu, Balkanlar ve Orta Asya gibi bölgesel ve uluslararası birçok konuda görüş alışverişinde bulunmakta, ayrıca bu bölgelere yönelik ortak işbirliği imkanları üzerinde durmaktayız. Bu görüşmeler sırasında ABD'li yetkililerle üzerinde fikir ayrılığı bulunan konularda olduğu kadar, ortak görüşlerimizin dile getirildiği alanlarda da karşılıklı görüşler ifade edilmekte ve bu bağlamda işbirliği yapabileceğimiz alanlar tespit edilmektedir. 22 Ocak 2002 tarihli TV programında "anlaşma" sözcüğüyle kastolunan da ABD'li muhatabımla bu fikir alışverişleri çerçevesinde belirli konularda varabilmiş olduğumuz görüş birliğidir. Bu görüşmeler Devlet Arşivlerinde muhafaza edilmek üzere tabiatıyla tutanaklara geçirilmektedir.